

Інформаційне повідомлення № 1
«Про утворення разової спеціалізованої вченої ради»

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ № 1
ПРО УТВОРЕННЯ РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ
подається вперше

1. ЗДОБУВАЧ		
1.1.	П.І.Б. здобувача ступеня доктора філософії	Соха Наталія Володимирівна
1.2.	Назва освітньо-наукової програми, яку завершив здобувач у ЗНУ	011 Освітні, педагогічні науки
1.3.	Відомості про акредитацію ОНП	Акредитація освітньої програми (Національне агентство), Сертифікат №19459 діє до 23.12.2026
1.4.	ОНП реалізується у співпраці з іншим ЗВО/НУ	Ні
2. ДИСЕРТАЦІЯ		
2.1.	Тема дисертації	Підготовка майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі
2.2.	Анотація дисертації (укр.)	<p>АНОТАЦІЯ</p> <p>Соха Н. В. Підготовка майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.</p> <p>Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. – Запорізький національний університет, Запоріжжя, 2026.</p> <p>Дисертацію присвячено теоретичному обґрунтуванню та експериментальній перевірці організаційно-педагогічних умов підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в умовах інклюзивного освітнього середовища.</p> <p>Актуальність дослідження викликана модернізацією системи вищої та інклюзивної освіти, суспільним запитом на підготовку конкурентоспроможних фахівців спеціальної освіти, здатних до необхідністю вдосконалення навчально-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі.</p> <p>У дисертації уточнено й конкретизовано науковий тезаурус дослідження, зокрема зміст і взаємозв'язок понять «підготовка майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі», «професійна готовність майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі», «комунікативно-мовленнєва компетентність», «комунікативно-мовленнєва компетентність майбутнього вчителя-логопеда», «комунікативно-мовленнєва компетентність дітей дошкільного віку» та «інклюзивне освітнє середовище». Розкрито сутність комунікативно-мовленнєвої компетентності майбутнього</p>

вчителя-логопеда як інтегративного особистісно-професійного утворення, що поєднує мовленнєву еталонність, комунікативну гнучкість, емпатійність, професійну рефлексію та здатність до організації адаптивної комунікативної взаємодії в умовах інклюзивної освіти.

Визначено зміст і структуру комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами як інтегративного утворення, що охоплює мовну, мовленнєву, комунікативно-мовленнєву й комунікативну компетентності. Розроблено авторську узагальнену модель поетапного становлення комунікативно-мовленнєвої компетентності особистості, яка відображає взаємозв'язок мовної, мовленнєвої та комунікативної компетентностей у процесі розвитку мовної особистості.

Теоретично обґрунтовано методологічні засади підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі. Доведено доцільність використання системного, компетентнісного, практико-орієнтованого, міждисциплінарного, студентоцентрованого, комунікативного й аксіологічного підходів, які забезпечують цілісність професійної підготовки, інтеграцію теоретичного і практичного складників, розвиток професійної мотивації та генерування професійної готовності майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в умовах інклюзивного освітнього середовища.

У структурі готовності майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку виокремлено професійно-особистісний, емоційно-ціннісний, комунікативно-когнітивний та діяльнісно-поведінковий компоненти. Відповідно до виділеної структури обґрунтовано критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх вчителів-логопедів: теоретико-когнітивний, мотиваційно-ціннісний, комунікативно-мовленнєвий та діяльнісно-практичний критерії; низький, середній, достатній і високий рівні сформованості.

Теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі: продукування емоційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, зокрема в умовах інклюзії; інтеграція теоретичної та практичної підготовки на засадах практико-орієнтованого навчання; спрямованість змісту професійної підготовки на розвиток комунікативно-мовленнєвої компетентності майбутніх вчителів-логопедів; використання комунікативно орієнтованих, інтерактивних та інноваційних методів і технологій навчання.

Для реалізації окреслених організаційно-педагогічних умов розроблено та впроваджено навчально-методичне забезпечення, зокрема варіативні освітні компоненти «Дитяча література та театралізована діяльність у практиці вчителя-логопеда» та «Інноваційні комунікативно-мовленнєві технології у логопедичній практиці». У зміст професійно-орієнтованих дисциплін інтегровано модулі, пов'язані з використанням театралізованої діяльності, художньо-мовленнєвих, цифрових та інтерактивних технологій у професійній діяльності вчителя-логопеда. Розроблено й апробовано структурно-функціональну модель професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі, яка охоплює методологічно-цільовий, організаційно-змістовий і діагностико-результативний блоки та забезпечує цілісність процесу формування професійної готовності майбутніх фахівців

		до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в умовах інклюзивного освітнього середовища. Ефективність упроваджених організаційно-педагогічних умов і структурно-функціональної моделі засвідчено результатами педагогічного експерименту. У здобувачів експериментальної групи зафіксовано позитивну динаміку за всіма критеріями сформованості готовності. Статистичну достовірність результатів підтверджено за допомогою χ^2 -критерію Пірсона та t-критерію Стьюдента. Практичне значення дослідження полягає в можливості використання його результатів у системі професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів у закладах вищої освіти, у процесі розроблення освітніх програм, навчально-методичного забезпечення професійної підготовки, а також у практичній діяльності викладачів, методистів і фахівців інклюзивної освіти.
2.3.	Ключові слова	Майбутні вчителі-логопеди, професійна підготовка, професійна готовність, комунікативно-мовленнєва компетентність, комунікативно-мовленнєва компетентність дітей дошкільного віку, діти дошкільного віку, інклюзивне освітнє середовище, організаційно-педагогічні умови, структурно-функціональна модель, інклюзивна освіта.
2.4.	Посилання, за яким розміщено текст дисертації	
2. ПУБЛІКАЦІЇ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ¹		
3.1. Публікація № 1 здобувача		
3.1.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Наукові інновації та передові технології</i> .
3.1.2.	Бібліографічний опис	Соха Н. В. Результати педагогічного експерименту у сфері підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку. <i>Наукові інновації та передові технології</i> . 2025. № 12. С. 1985–2002.
3.1.3.	Рік публікації	2025
3.1.4.	Ключові слова	професійна підготовка, учитель-логопед, комунікативно-мовленнєва компетентність, інклюзивне освітнє середовище, педагогічний експеримент, структурно-функціональна модель.
3.1.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-12(52)-2263-2283
3.1.6.	Посилання на публікацію	URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/33318/33285
3.1.7.	Публікація є одноосібною	Так
3.1.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
3.2. Публікація №2 здобувача		
3.2.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Інклюзія і суспільство</i>
3.2.2.	Бібліографічний опис	Соха Н. В. Методологічні засади інтерпретації понять «простір» і «середовище» в інклюзивному контексті підготовки логопедів. <i>Інклюзія і суспільство</i> . 2025. № 2(10). С. 28–40.
3.2.3.	Рік публікації	2025
3.2.4.	Ключові слова	Простір, освітнє середовище, інклюзивне освітнє середовище, курикулум, універсальний дизайн, логопед.
3.2.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.32782/2787-5137-2025-2-4

3.2.6.	Посилання на публікацію	URL: https://www.researchgate.net/publication/396735773_METHODOLOGICNI_ZASADI_INTERPRETACII_PONAT_PROSTIR_I_SE_REDOVISE_V_INKLUZIVNOMU_KONTEKSTI_PROFESIJOI_PIDGOTOVKI_LOGOPEDIV
3.2.7.	Публікація є одноосібною	Так
3.2.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
3.3. Публікація №3 здобувача		
3.3.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Інноваційна педагогіка</i>
3.3.2.	Бібліографічний опис	Соха Н. В. Міжнародний контекст підготовки логопедів до інклюзивної взаємодії : порівняльно-аналітичний огляд. <i>Інноваційна педагогіка</i> . 2025. № 85. Т. 2. С. 82–90
3.3.3.	Рік публікації	2025
3.3.4.	Ключові слова	Логопедична освіта, інклюзія, комунікативно-мовленнєва компетентність, міжнародні стандарти, клінічна практика, професійна мобільність
3.3.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.32782/ip/85.2.15
3.3.6.	Посилання на публікацію	URL: https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2025/85/part_2/17.pdf
3.3.7.	Публікація є одноосібною	Так
3.3.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
3.4. Публікація №4 здобувача		
3.4.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Педагогічні науки : теорія та практика</i>
3.4.2.	Бібліографічний опис	Соха Н. В. Теоретичний аналіз мотиваційного компоненту психологічної готовності майбутніх логопедів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі. <i>Педагогічні науки : теорія та практика</i> . 2024. № 4. С. 74–81.
3.4.3.	Рік публікації	2024
3.4.4.	Ключові слова	Мотивація, психологічна готовність, мотиваційний компонент психологічної готовності, логопед
3.4.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.26661/2786-5622-2024-4-10
3.4.6.	Посилання на публікацію	URL: https://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/4425
3.4.7.	Публікація є одноосібною	Так
3.4.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
3.5. Публікація № 5 здобувача		
3.5.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах</i>
3.5.2.	Бібліографічний опис	Соха Н. В. Компоненти, критерії, показники сформованості готовності майбутніх логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку. <i>Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах</i> : збірник наук. праць. Запоріжжя : КПУ, 2024. № 96. С. 58–67
3.5.3.	Рік публікації	2024
3.5.4.	Ключові слова	Структурна модель, готовність логопедів, діти з ООП, інклюзія, логопед.
3.5.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.32782/1992-5786.2024.96.10
3.5.6.	Посилання на публікацію	URL: https://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2024/96/96_2024.pdf
3.5.7.	Публікація є одноосібною	Так

3.5.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
3.6. Публікація № 6 здобувача		
3.6.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Педагогічні науки : теорія та практика</i>
3.6.2.	Бібліографічний опис	Соха Н. В. Формування комунікативно-мовленнєвої компетентності майбутніх логопедів як наукова проблема. <i>Педагогічні науки : теорія та практика</i> . 2023. № 4 (48). С. 89–96.
3.6.3.	Рік публікації	2023
3.6.4.	Ключові слова	Мова, мовлення, компетентність, мовна, мовленнєва та комунікативна компетентності
3.6.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.26661/2786-5622-2023-4-13
3.6.6.	Посилання на публікацію	URL: https://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/4054
3.6.7.	Публікація є одноосібною	Так
3.6.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
3.7. Публікація № 7 здобувача		
3.7.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах :</i>
3.7.2.	Бібліографічний опис	Соха Н. В. Аналіз теоретико-методологічних засад підготовки майбутніх логопедів до професійної діяльності. <i>Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : збірник наукових праць</i> . Запоріжжя : КПУ, 2023. № 89. С. 148–154.
3.7.3.	Рік публікації	2023
3.7.4.	Ключові слова	Інклюзивна освіта, готовність до професійної діяльності, майбутні фахівці зі спеціальної освіти, компетентність, компетентнісний підхід.
3.7.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.32782/1992-5786.2023.89.28
3.7.6.	Посилання на публікацію	URL: https://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2023/89/28.pdf
3.7.7.	Публікація є одноосібною	Так
3.7.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
3. ЗАХИСТ		
4.1.	Посилання, за яким здійснюватиметься онлайн-трансляція захисту	
4. РАЗОВА СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВЧЕНА РАДА		
5.1.	Дата рішення Вченої ради про утворення разової ради	
5.2. Член № 1 разової ради		
5.2.1.	Роль у раді	Голова
5.2.2.	П. І. Б.	Сущенко Лариса Олександрівна
5.2.3.	Статус члена ради	Вітчизняний вчений
5.2.4.	Місце роботи (назва закладу, установи), назва фак-ту або іншого підрозділу, посада (за основним місцем роботи)	Запорізький національний університет, факультет соціальної педагогіки та психології, кафедра дошкільної та початкової освіти, в. о. завідувачки кафедрою
5.2.5.	Науковий ступінь	Доктор педагогічних наук
5.2.6.	Дата присудження наукового ступеня	23 вересня 2014 року

	кандидата наук (доктора філософії)	
5.2.7.	Шифр і назва спеціальності, з якої здобуто ступінь	13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти
5.2.8.	ORCID	http://orcid.org/0000-0002-6119-9151
5.3. Публікація № 1 за тематикою дисертації члена № 1 разової ради		
5.3.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Інноваційна педагогіка</i>
5.3.2.	Бібліографічний опис	Sushchenko L. Conceptual foundations of ethical formation competences of future educators of institutions pre-school education in the process of professional training. <i>Інноваційна педагогіка</i> . 2023. № 56. С. 143–146. DOI: https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/56.2.31
5.3.3.	Рік публікації	2023
5.3.4.	Ключові слова	Концептуальні засади, етична компетентність, майбутні вихователі закладів дошкільної освіти, фахова підготовка
5.3.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/56.2.31
5.3.6.	Посилання на публікацію	URL: https://innovpedagogy.od.ua/archives/2023/56/part_2/31.pdf
5.3.7.	Публікація є одноосібною	Так
5.3.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
5.4. Публікація № 2 за тематикою дисертації члена № 1 разової ради		
5.4.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Інноваційна педагогіка</i>
5.4.2.	Бібліографічний опис	Курінна А. Ф., Суценок Л. О., Мисик О. С. До проблеми формування риторичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти на засадах словоцентричного підходу. <i>Інноваційна педагогіка</i> . 2024. № 73. С. 153–160. DOI: https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/73.30
5.4.3.	Рік публікації	2024
5.4.4.	Ключові слова	формування риторичної компетентності майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти, словоцентричний підхід, риторичні практики, вихователь-ритор, дисципліни гуманітарного циклу
5.4.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/73.30
5.4.6.	Посилання на публікацію	URL: http://innovpedagogy.od.ua/archives/2024/73/32.pdf
5.4.7.	Публікація є одноосібною	Ні
5.4.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
5.5. Публікація № 3 за тематикою дисертації члена № 1 разової ради		
5.5.1.	Тип публікації	публікація в іноземному виданні <i>AD ALTA. Journal of interdisciplinary research (Web of Science)</i>
5.5.2.	Бібліографічний опис	Sushchenko L., Sushchenko R., Martyniuk T., Pushchyna I., Sadykina A., Stryzhak G. Inclusive pedagogy in society 5.0 : social aspect. <i>AD ALTA. Journal of interdisciplinary research</i> , 2024. September 14/02-XLIV. P. 80–84. DOI: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/140244/papers/A_14.pdf
5.5.3.	Рік публікації	2024
5.5.4.	Ключові слова	Inclusive pedagogy, Society 5.0, excellence, curriculum, technology, migrants, internally displaced persons.
5.5.5.	DOI	DOI: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/140244/papers/A_14.pdf
5.5.6.	Посилання на публікацію	URL: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/140244/papers/A_14.pdf
5.5.7.	Публікація є одноосібною	Ні
5.5.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні

5.6. Публікація № 4 за тематикою дисертації члена № 1 разової ради		
5.6.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Педагогічні науки : теорія та практика</i>
5.6.2.	Бібліографічний опис	Боряк О. В., Сушенко Л. О. Соціально-аксіологічні засади педагогічної взаємодії та партнерства в інклюзивній освіті. <i>Педагогічні науки : теорія та практика</i> . 2025. № 1. С. 56–62. DOI: https://doi.org/10.26661/2786-5622-2025-1-07
5.6.3.	Рік публікації	2025
5.6.4.	Ключові слова	Дитина з особливими освітніми потребами, інклюзивна освіта, партнерство, педагогічна взаємодія, співпраця педагогів та батьків, соціалізація, толерантне освітнє середовище, цінності, гуманістичне спілкування
5.6.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.26661/2786-5622-2025-1-07
5.6.6.	Посилання на публікацію	URL: https://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/4535/4323
5.6.7.	Публікація є одноосібною	Ні
5.6.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
5.7. Член № 2 разової ради		
5.7.1.	Роль у раді	Рецензент
5.7.2.	П. І. Б.	Клопов Роман Вікторович
5.7.3.	Статус члена ради	Вітчизняний вчений
5.7.4.	Місце роботи (назва закладу, установи), назва фак-ту або іншого підрозділу, посада (за основним місцем роботи)	Запорізький національний університет, факультет фізичного виховання, здоров'я та туризму, кафедра фізичної культури і спорту, професор кафедри фізичної культури і спорту
5.7.5.	Науковий ступінь	Доктор педагогічних наук
5.7.6.	Дата присудження наукового ступеня кандидата наук (доктора філософії)	17 травня 2012 року
5.7.7.	Шифр і назва спеціальності, з якої здобуто ступінь	13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти
5.7.8.	ORCID	https://orcid.org/0000-0001-9036-4331
5.8. Публікація № 1 за тематикою дисертації члена № 2 разової ради		
5.8.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах</i>
5.8.2.	Бібліографічний опис	Клопов Р. В, Гладиш М.О. Генезис сенсорної інтеграції як методу в логопедії. <i>Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах</i> . 2023. № 90. С. 26-30.
5.8.3.	Рік публікації	2023
5.8.4.	Ключові слова	сенсорна інтеграція, ерготерапія, метод логопедії, особи з розладами мовлення
5.8.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.32782/1992-5786.2023.90.5
5.8.6.	Посилання на публікацію	URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2023/90/7.pdf
5.8.7.	Публікація є одноосібною	Ні
5.8.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
5.8. Публікація № 2 за тематикою дисертації члена № 2 разової ради		
5.8.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні
5.8.2.	Бібліографічний опис	Клопов Р. В. Комунікативно-мовленнєва компетентність логопеда як чинник успішної інклюзивної підтримки дітей дошкільного віку. <i>Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах</i> . 2025. № 102. С. 121–126
5.8.3.	Рік публікації	2025

5.8.4.	Ключові слова	підготовка логопеда, комунікативно-мовленнєва компетентність, інклюзивне освітнє середовище
5.8.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.32782/1992-5786.2025.102.21
5.8.6.	Посилання на публікацію	URL: https://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2025/102/23.pdf
5.8.7.	Публікація є одноосібною	Так
5.8.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
5.9. Публікація № 3 за тематикою дисертації члена № 2 разової ради		
5.9.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні
5.9.2.	Бібліографічний опис	Клопов Р. В., Бондарчук А. В. Індивідуалізація та диференціація як чинники формування комунікативно-мовленнєвої компетентності старших дошкільників в умовах інклюзії. Актуальні питання у сучасній науці. 2026. № 1(43) С. 1456-1470
5.9.3.	Рік публікації	2026
5.9.4.	Ключові слова	індивідуалізація; диференціація; комунікативно-мовленнєва компетентність; старший дошкільний вік; інклюзія; компетентнісний підхід
5.9.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1(43)
5.9.6.	Посилання на публікацію	URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/35378/35362
5.9.7.	Публікація є одноосібною	Ні
5.9.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
5.10. Член № 3 разової ради		
5.10.1.	Роль у раді	Рецензент
5.10.2.	П. І. Б.	Кучерак Ірина Володимирівна
5.10.3.	Статус члена ради	Вітчизняний вчений
5.10.4.	Місце роботи (назва закладу, установи), назва фак-ту або іншого підрозділу, посада (за основним місцем роботи)	Запорізький національний університет, факультет соціальної педагогіки і психології, кафедра соціальної педагогіки та спеціальної освіти, доцент
5.10.5.	Науковий ступінь	Кандидат педагогічних наук
5.10.6.	Дата присудження наукового ступеня кандидата наук (доктора філософії)	22 грудня 2011 р.
5.10.7.	Шифр і назва спеціальності, з якої здобуто ступінь	13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти»
5.10.8.	ORCID	ORCID: 0000-0002-4199-1328
5.11. Публікація № 1 за тематикою дисертації члена № 3 разової ради		
5.11.1.	Тип публікації	публікація в українському виданні <i>Інноваційна педагогіка</i>
5.11.2.	Бібліографічний опис	Кучерак І. В. Інклюзивне навчання у професійній освіті: концептуальні засади, досвід та перспективи. <i>Інноваційна педагогіка</i> . 2023. №60, С. 112–116.
5.11.3.	Рік публікації	2023
5.11.4.	Ключові слова	інклюзія, інклюзивне навчання, професійна освіта, організація інклюзивного навчання, інклюзивне освітнє середовище
5.11.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/60.22
5.11.6.	Посилання на публікацію	URL: https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/60/22.pdf
5.11.7.	Публікація є одноосібною	Так
5.11.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні

5.12. Публікація № 2 за тематикою дисертації члена № 3 разової ради		
5.12.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Педагогічні науки : теорія та практика</i>
5.12.2.	Бібліографічний опис	Кучерак І. В. Логоритмічні вправи у системі розвитку просодики мовлення дошкільників з псевдобульбарною дизартрією на онлайн-заняттях. <i>Педагогічні науки : теорія та практика</i> . 2024. 2(50). С.39-43
5.12.3.	Рік публікації	2024
5.12.4.	Ключові слова	логоритміка, просодика мовлення, розвиток мовлення, логоритмічні вправи, логопедичні заняття, псевдобульбарна дизартрія, онлайн-заняття.
5.12.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.26661/2786-5622-2024-2-05
5.12.6.	Посилання на публікацію	URL: https://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/4252/4053
5.12.7.	Публікація є одноосібною	Так
5.12.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
5.13. Публікація № 3 за тематикою дисертації члена № 3 разової ради		
5.13.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Наукові інновації та передові технології</i>
5.13.2.	Бібліографічний опис	Кучерак І. Розвиток комунікативно-мовленнєвої компетентності дошкільників в умовах дистанційної взаємодії. <i>Наукові інновації та передові технології</i> . № 13(53), 2026
5.13.3.	Рік публікації	2026
5.13.4.	Ключові слова	комунікативно-мовленнєва компетентність, дошкільники, мовленнєвий розвиток, Базовий компонент дошкільної освіти, дистанційна взаємодія, творче самовираження, культура спілкування.
5.13.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.26661/2786-5622-2024-2-05
5.13.6.	Посилання на публікацію	URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/35639/35628
5.13.7.	Публікація є одноосібною	Так
5.13.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
5.14. Публікація № 3 за тематикою дисертації члена № 3 разової ради		
5.14.1	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Наукові інновації та передові технології</i> .
5.14.2	Бібліографічний опис	Кучерак І. В., Власова О. Г., Сафонік Н. П. Арттерапевтичні технології як складова логокорекційної роботи із дітьми дошкільного віку в посттравматичному контексті війни. <i>Наукові інновації та передові технології</i> . 2025. 12(52). С. 1866–1875
5.14.3	Рік публікації	2025
5.14.4	Ключові слова	арттерапія, логопедична корекція, травмівні події, діти дошкільного віку, проєктивні методики, мовленнєвий розвиток, мовленнєві порушення, психологічна реабілітація
5.14.5	DOI	DOI: https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-12(52)-C.1866-1875
5.14.6	Посилання на публікацію	URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/33282/33249
5.14.7	Публікація є одноосібною	Ні
5.14.8	Публікація містить державну таємницю	Ні
5.15. Член № 4 разової ради		
5.15.1.	Роль у раді	Опонент
5.15.2.	П. І. Б.	Матвієнко Олена Валеріївна
5.15.3.	Статус члена ради	Вітчизняний вчений

5.15.4.	Місце роботи (назва закладу, установи), назва фак-ту або іншого підрозділу, посада (за основним місцем роботи)	Український державний університет ім. М. Драгоманова, кафедра початкової освіти та інноваційної педагогіки, завідувачка, професор
5.15.5.	Науковий ступінь	Доктор педагогічних наук
5.15.6.	Дата присудження наукового ступеня кандидата наук (доктора філософії)	1 липня 2010 р.
5.15.7.	Шифр і назва спеціальності, з якої здобуто ступінь	13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти
5.15.8.	ORCID	0000-0002-5746-4864
5.15. Публікація № 1 за тематикою дисертації члена № 4 разової ради		
5.16.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Освітньо-науковий простір</i>
5.16.2.	Бібліографічний опис	Матвієнко О., Євдокимов М. Ігрові технології як інструмент розвитку комунікативної культури молодших школярів. <i>Освітньо-науковий простір</i> . 2024. Т.2, № 7(2). С. 70–80.
5.16.3.	Рік публікації	2024
5.16.4.	Ключові слова	ігрові технології, комунікативна культура, соціальна адаптація, молодші школярі, емоційний інтелект, навчально-виховний процес, рольові ігри, дидактичні ігри, імпровізаційні ігри.
5.16.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.7(2)/2.2024.21
5.16.6.	Посилання на публікацію	URL: https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d6897606-2b75-4d29-b4c4-e3a57553b8c7/content
5.16.7.	Публікація є одноосібною	Ні
5.16.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
5.16. Публікація № 2 за тематикою дисертації члена № 4 разової ради		
5.16.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Освітньо-науковий простір</i>
5.16.2.	Бібліографічний опис	Матвієнко О., Кушнір В. Ефективна співпраця в інклюзивному класі : педагогічний досвід та шляхи вдосконалення. <i>Освітньо-науковий простір</i> . 2025. Т. 2, № 8(1). С. 55–67.
5.16.3.	Рік публікації	2025
5.16.4.	Ключові слова	інклюзивна освіта, міждисциплінарна співпраця, командна взаємодія, психолого-педагогічна команда, особливі освітні потреби, освітнє середовище, початкова школа, партнерство.
5.16.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.8(1)/2.2025.05
5.16.6.	Посилання на публікацію	URL: https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1162e77c-5d2d-4582-bcde-9b61cd2b43c0/content
5.16.7.	Публікація є одноосібною	Ні
5.16.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
5.17. Публікація № 3 за тематикою дисертації члена № 4 разової ради		
5.17.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Наукові інновації та передові технології</i>
5.17.2.	Бібліографічний опис	Матвієнко О., Базима Н. Комунікативно-мовленнева компетентність дітей старшого дошкільного віку як предмет логопедичного аналізу. <i>Наукові інновації та передові технології</i> . 2026. №2(54). С. 1664–1677
5.17.3.	Рік публікації	2026
5.17.4.	Ключові слова	комунікативно-мовленнева компетентність; старший дошкільний вік; мовленнєвий розвиток; комунікативна діяльність; логопедичний аналіз; корекційно-мовленнєвий супровід.
5.17.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-2(54)-

5.17.6.	Посилання на публікацію	URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/37187/37188
5.17.7.	Публікація є одноосібною	Ні
5.17.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
5.18. Член № 5 разової ради		
5.18.1.	Роль у раді	Опонент
5.18.2.	П. І. Б.	Горшкова Галина Володимирівна
5.18.3.	Статус члена ради	Вітчизняний вчений
5.18.4.	Місце роботи (назва закладу, установи), назва фак-ту або іншого підрозділу, посада (за основним місцем роботи)	КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія», доцент кафедри спеціальної освіти
5.18.5.	Науковий ступінь	Доктор філософії (Phd) у галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка,
5.18.6.	Дата присудження наукового ступеня кандидата наук (доктора філософії)	12 травня 2022 р.
5.18.7.	Шифр і назва спеціальності, з якої здобуто ступінь	спеціальність 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
5.18.8.	ORCID	0000-0001-8727-3818
5.19. Публікація № 1 за тематикою дисертації члена № 5 разової ради		
5.19.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Revista Eduweb</i>
5.19.2.	Бібліографічний опис	Bessarab, A., Turubarova, A., Gorshkova, G., Antonenko, I., Rukolyanska, N. Creating a digital institution of higher education: theory and practice. <i>Revista Eduweb</i> . Vol. 16, Is. 3, 2022. P. 106-120
5.19.3.	Рік публікації	2022
5.19.4.	Ключові слова	digitization, digital institution of higher education, online education, digital educational technologies, virtualization of the educational process
5.19.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2022.16.03.8
5.19.6.	Посилання на публікацію	URL: https://revistaeduweb.org/check/16-3/8-106-120.pdf
5.19.7.	Публікація є одноосібною	Ні
5.19.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
5.20. Публікація № 2 за тематикою дисертації члена № 5 разової ради		
5.20.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Педагогічна академія</i>
5.20.2.	Бібліографічний опис	Горшкова Г. В., Алексеева О. Р., Павленко І. Г. Ефективність дистанційної освіти в підвищенні якості навчання здобувачів вищої освіти в Україні. <i>Педагогічна академія</i> . 2025. №16.
5.20.3.	Рік публікації	2025
5.20.4.	Ключові слова	дистанційна освіта, цифрові технології, інтерактивні платформи, штучний інтелект, віртуальна реальність, цифрова грамотність.
5.20.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.14976559
5.20.6.	Посилання на публікацію	URL: https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/725/620
5.20.7.	Публікація є одноосібною	Ні
5.20.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні
5.21. Публікація № 3 за тематикою дисертації члена № 5 разової ради		
5.20.1.	Тип публікації	публікація в українському фаховому виданні <i>Інноваційна педагогіка</i>
5.20.2.	Бібліографічний опис	Горшкова Г. Формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку з особливими освітніми

		потребами на заняттях вчителя-логопеда. <i>Інноваційна педагогіка</i> . 2026. Вип. 91. Том 1. С. 104–109
5.20.3.	Рік публікації	2026
5.20.4.	Ключові слова	комунікативно-мовленнєва компетентність; старший дошкільний вік; синдром дефіциту уваги з гіперактивністю; логопедичний супровід; прагматичний компонент мовлення; регулятивна функція мовлення; інклюзивна дошкільна освіта
5.20.5.	DOI	DOI: https://doi.org/10.32782/ip/91.1.18
5.20.6.	Посилання на публікацію	URL: https://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2025/103/8.pdf
5.20.7.	Публікація є одноосібною	Так
5.20.8.	Публікація містить державну таємницю	Ні

Підтверджую, що всі відомості, викладені у цьому повідомленні, є достовірними

Завідувачка кафедри соціальної педагогіки
та спеціальної освіти _____

Наталія ЗАВЕРИКО

«_____» травня 2026 р.

Додаток до Інформаційного повідомлення № 1

<p>Спеціальність за освітою (указати назву спеціальності, зазначену в дипломі про вищу освіту)</p>	<p>Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (2016-2018) Спеціальність «Дошкільна освіта. Логопедія». Кваліфікація «Вихователь дітей раннього та дошкільного віку. Організатор дошкільної освіти. Вчитель-логопед».</p>
<p>Організація, де виконувалася (готувалася) дисертація (код ЕДРПОУ)</p>	<p>Запорізький національний університет 02125243</p>
<p>Анотація</p>	<p>Соха Н. В. Підготовка майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.</p> <p>Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. – Запорізький національний університет, Запоріжжя, 2026.</p> <p>Дисертацію присвячено теоретичному обґрунтуванню та експериментальній перевірці організаційно-педагогічних умов підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в умовах інклюзивного освітнього середовища.</p> <p>Актуальність дослідження викликана модернізацією системи вищої та інклюзивної освіти, суспільним запитом на підготовку конкурентоспроможних фахівців спеціальної освіти, здатних до професійної діяльності в умовах освітнього різноманіття, а також необхідністю вдосконалення навчально-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі.</p> <p>У дисертації уточнено й конкретизовано науковий тезаурус дослідження, зокрема зміст і взаємозв'язок понять «підготовка майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі», «професійна готовність майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі», «комунікативно-мовленнєва компетентність», «комунікативно-мовленнєва компетентність майбутнього вчителя-логопеда», «комунікативно-мовленнєва компетентність дітей дошкільного віку» та «інклюзивне освітнє середовище». Розкрито сутність комунікативно-мовленнєвої компетентності майбутнього вчителя-логопеда як інтегративного особистісно-професійного утворення, що поєднує мовленнєву еталонність, комунікативну гнучкість, емпатійність, професійну рефлексію та здатність до організації адаптивної комунікативної взаємодії в умовах інклюзивної освіти.</p> <p>Визначено зміст і структуру комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами як інтегративного утворення, що охоплює мовну, мовленнєву, комунікативно-мовленнєву й комунікативну компетентності. Розроблено авторську узагальнену модель поетапного становлення комунікативно-мовленнєвої компетентності особистості, яка відображає взаємозв'язок мовної, мовленнєвої та комунікативної компетентностей у процесі розвитку мовної особистості.</p> <p>Теоретично обґрунтовано методологічні засади підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі. Доведено доцільність використання системного, компетентнісного, практико-орієнтованого,</p>

	<p>міждисциплінарного, студентоцентрованого, комунікативного й аксіологічного підходів, які забезпечують цілісність професійної підготовки, інтеграцію теоретичного і практичного складників, розвиток професійної мотивації та генерування професійної готовності майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в умовах інклюзивного освітнього середовища.</p> <p>У структурі готовності майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку виокремлено професійно-особистісний, емоційно-ціннісний, комунікативно-когнітивний та діяльнісно-поведінковий компоненти. Відповідно до виділеної структури обґрунтовано критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх вчителів-логопедів: теоретико-когнітивний, мотиваційно-ціннісний, комунікативно-мовленнєвий та діяльнісно-практичний критерії; низький, середній, достатній і високий рівні сформованості.</p> <p>Теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі: продукування емоційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, зокрема в умовах інклюзії; інтеграція теоретичної та практичної підготовки на засадах практико-орієнтованого навчання; спрямованість змісту професійної підготовки на розвиток комунікативно-мовленнєвої компетентності майбутніх вчителів-логопедів; використання комунікативно орієнтованих, інтерактивних та інноваційних методів і технологій навчання.</p> <p>Для реалізації окреслених організаційно-педагогічних умов розроблено та впроваджено навчально-методичне забезпечення, зокрема варіативні освітні компоненти «Дитяча література та театралізована діяльність у практиці вчителя-логопеда» та «Інноваційні комунікативно-мовленнєві технології у логопедичній практиці». У зміст професійно-орієнтованих дисциплін інтегровано модулі, пов'язані з використанням театралізованої діяльності, художньо-мовленнєвих, цифрових та інтерактивних технологій у професійній діяльності вчителя-логопеда. Розроблено й апробовано структурно-функціональну модель професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі, яка охоплює методологічно-цільовий, організаційно-змістовий і діагностико-результативний блоки та забезпечує цілісність процесу формування професійної готовності майбутніх фахівців до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в умовах інклюзивного освітнього середовища.</p> <p>Ефективність упроваджених організаційно-педагогічних умов і структурно-функціональної моделі засвідчено результатами педагогічного експерименту. У здобувачів експериментальної групи зафіксовано позитивну динаміку за всіма критеріями сформованості готовності. Статистичну достовірність результатів підтверджено за допомогою χ^2-критерію Пірсона та t-критерію Стьюдента.</p> <p>Практичне значення дослідження полягає в можливості використання його результатів у системі професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів у закладах вищої освіти, у процесі розроблення освітніх програм, навчально-методичного забезпечення професійної підготовки, а також у практичній діяльності викладачів, методистів і фахівців інклюзивної освіти.</p> <p>Ключові слова: майбутні вчителі-логопеди, професійна підготовка, професійна готовність, комунікативно-мовленнєва компетентність, комунікативно-мовленнєва компетентність дітей дошкільного віку, діти дошкільного віку, інклюзивне освітнє середовище, організаційно-педагогічні умови, структурно-функціональна модель, інклюзивна освіта.</p>
Анотація (англійською мовою)	Sokha N. V. Training of Future Speech and Language Teachers for the

Formation of Communicative and Speech Competence of Preschool Children in an Inclusive Educational Environment. – Qualifying scientific work as a manuscript.

Dissertation for the Degree of Doctor of Philosophy in Specialty 011 Educational, Pedagogical Sciences. – Zaporizhzhia National University, Zaporizhzhia, 2026.

The dissertation is devoted to the theoretical substantiation and experimental verification of organizational and pedagogical conditions for training future speech and language teachers for the formation of communicative and speech competence of preschool children in an inclusive educational environment.

The relevance of the research is determined by the modernization of higher and inclusive education, the growing social demand for competitive specialists in special education capable of professional activity in conditions of educational diversity, as well as the need to improve educational and methodological support for training future speech and language teachers for the formation of communicative and speech competence of preschool children in an inclusive educational environment.

The dissertation clarifies and specifies the scientific thesaurus of the study, in particular the content and interrelation of the concepts «training future speech and language teachers for the formation of communicative and speech competence of preschool children in an inclusive educational environment», «professional readiness of future speech and language teachers for the formation of communicative and speech competence of preschool children in an inclusive educational environment», «communicative and speech competence», «communicative and speech competence of a future speech and language teacher», «communicative and speech competence of preschool children», and «inclusive educational environment». The essence of communicative and speech competence of a future speech and language teacher is revealed as an integrative personal and professional construct that combines exemplary speech proficiency, communicative flexibility, empathy, professional reflection, and the ability to organize adaptive communicative interaction within inclusive education.

The content and structure of communicative and speech competence of preschool children with special educational needs are defined as an integrative construct encompassing linguistic competence, speech competence, communicative and speech competence, and communicative competence. An authorial generalized model of the staged development of an individual's communicative and speech competence has been developed. The model reflects the interrelation between linguistic, speech, and communicative competences in the process of language personality development.

The methodological foundations for training future speech and language teachers for the formation of communicative and speech competence of preschool children in an inclusive educational environment have been theoretically substantiated. The expediency of applying systemic, competence-based, practice-oriented, interdisciplinary, student-centered, communicative, and axiological approaches has been proved. These approaches ensure the integrity of professional training, the integration of theoretical and practical components, the development of professional motivation, and the formation of professional readiness of future speech and language teachers to foster communicative and speech competence of preschool children in an inclusive educational environment.

The structure of professional readiness of future speech and language teachers for the formation of communicative and speech competence of preschool children includes four interrelated components: professional-personal, emotional-value, communicative-cognitive, and activity-behavioral. In accordance with this structure, the criteria, indicators, and levels of readiness formation have been substantiated. The criteria include theoretical-cognitive, motivational-value, communicative and speech, and activity-practical criteria. Four levels of readiness have been distinguished: low, medium, sufficient, and high.

	<p>The organizational and pedagogical conditions for training future speech and language teachers have been theoretically substantiated and experimentally verified. These conditions include fostering an emotional and value-based attitude toward professional activity, particularly in the context of inclusion; integrating theoretical and practical training on the basis of practice-oriented learning; orienting the content of professional training toward the development of communicative and speech competence of future speech and language teachers; and applying communicatively oriented, interactive, and innovative teaching methods and technologies.</p> <p>To implement the identified organizational and pedagogical conditions, educational and methodological support was developed and introduced. In particular, the elective educational components «Children’s Literature and Theatrical Activities in the Practice of a Speech and Language Teacher» and «Innovative Communicative and Speech Technologies in Speech and Language Practice» were designed and implemented. Modules related to theatrical activities, artistic and speech-based techniques, digital technologies, and interactive teaching methods were integrated into professionally oriented disciplines.</p>
<p>Реферат дисертації (від 200 до 5000 знаків)</p>	<p>Дисертацію присвячено теоретичному обґрунтуванню, розробленню та експериментальній перевірці організаційно-педагогічних умов підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі.</p> <p>Актуальність дослідження зумовлена модернізацією системи вищої та інклюзивної освіти, необхідністю підготовки конкурентоспроможних фахівців спеціальної освіти, здатних здійснювати професійну діяльність в умовах освітнього різноманіття, а також потребою вдосконалення змісту й методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів.</p> <p>У дослідженні уточнено зміст базових понять, зокрема «комунікативно-мовленнєва компетентність дітей дошкільного віку», «комунікативно-мовленнєва компетентність майбутнього вчителя-логопеда», «готовність майбутнього вчителя-логопеда до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі». Теоретично обґрунтовано методологічні підходи до професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів та визначено структуру їхньої професійної готовності, яка охоплює професійно-особистісний, емоційно-ціннісний, комунікативно-когнітивний і діяльнісно-поведінковий компоненти.</p> <p>Визначено критерії, показники та рівні сформованості професійної готовності майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку. Теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх вчителів-логопедів, що передбачають формування емоційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, інтеграцію теоретичної та практичної підготовки, розвиток комунікативно-мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців та використання сучасних інноваційних технологій навчання.</p> <p>Розроблено структурно-функціональну модель підготовки майбутніх вчителів-логопедів, яка включає методологічно-цільовий, організаційно-змістовий і діагностико-результативний блоки та забезпечує цілісність процесу формування професійної готовності. Для реалізації моделі розроблено й упроваджено методичне забезпечення, зокрема вибірккові освітні компоненти «Дитяча література та театралізована діяльність у практиці вчителя-логопеда» та «Інноваційні комунікативно-мовленнєві технології в логопедичній практиці».</p> <p>Результати педагогічного експерименту підтвердили ефективність запропонованих організаційно-педагогічних умов і структурно-функціональної моделі. В експериментальній групі зафіксовано позитивну динаміку за всіма критеріями сформованості професійної готовності майбутніх вчителів-логопедів до формування</p>

	<p>комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі.</p> <p>Ключові слова: майбутні вчителі-логопеди, професійна підготовка, професійна готовність, комунікативно-мовленнєва компетентність, діти дошкільного віку, інклюзивне освітнє середовище, організаційно-педагогічні умови, структурно-функціональна модель.</p>
<p>Реферат дисертації (англійською мовою) (від 200 до 5000 знаків)</p>	<p>The dissertation is devoted to the theoretical substantiation, development, and experimental verification of organizational and pedagogical conditions for training future speech and language teachers for the formation of communicative and speech competence of preschool children in an inclusive educational environment.</p> <p>The relevance of the study is determined by the modernization of higher and inclusive education, the need to train competitive specialists in special education capable of professional activity in conditions of educational diversity, as well as by the necessity to improve the content and methodological support of professional training for future speech and language teachers.</p> <p>The study clarifies the content of the key concepts, including «communicative and speech competence of preschool children», «communicative and speech competence of a future speech and language teacher», and «professional readiness of future speech and language teachers for the formation of communicative and speech competence of preschool children in an inclusive educational environment». The methodological approaches to the professional training of future speech and language teachers have been theoretically substantiated, and the structure of their professional readiness has been determined. The proposed structure includes professional-personal, emotional-value, communicative-cognitive, and activity-behavioral components.</p> <p>The criteria, indicators, and levels of professional readiness of future speech and language teachers for the formation of communicative and speech competence of preschool children have been identified. The organizational and pedagogical conditions for training future speech and language teachers have been theoretically substantiated and experimentally verified. These conditions involve fostering an emotional and value-based attitude toward professional activity, integrating theoretical and practical training, developing communicative and speech competence of future specialists, and employing innovative educational technologies.</p> <p>A structural and functional model for training future speech and language teachers has been developed. The model comprises methodological-target, organizational-content, and diagnostic-resultative blocks and ensures the integrity of the process of developing professional readiness. To implement the proposed model, educational and methodological support was developed and introduced, including the elective educational components «Children’s Literature and Theatrical Activities in the Practice of a Speech and Language Teacher» and «Innovative Communicative and Speech Technologies in Speech and Language Practice».</p> <p>The results of the pedagogical experiment confirmed the effectiveness of the proposed organizational and pedagogical conditions and the structural and functional model. Positive dynamics were recorded in the experimental group across all criteria of professional readiness of future speech and language teachers for the formation of communicative and speech competence of preschool children in an inclusive educational environment.</p> <p>Keywords: future speech and language teachers, professional training, professional readiness, communicative and speech competence, preschool children, inclusive educational environment, organizational and pedagogical conditions, structural and functional model.</p>
<p>Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки (вибрати з перерахованого обов’язково):</p>	<p>Дослідження відповідає пріоритетному напрямку розвитку науки і техніки щодо розвитку людського потенціалу, оскільки спрямоване на вдосконалення професійної підготовки майбутніх вчителів-</p>

<p>- фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави;</p>	<p>логопедів в умовах інклюзивної освіти, забезпечення якісного психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами та підвищення ефективності функціонування системи освіти України.</p>
<p>Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності (вибрати з перерахованого обов'язково): - не застосовується</p>	
<p>Підсумки дослідження (обов'язково): - теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми;</p>	<p>У дисертаційному дослідженні здійснено теоретичне узагальнення та практичне розв'язання актуальної науково-педагогічної проблеми професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі. Результати проведеного дослідження дають підстави для таких висновків:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. На основі аналізу психолого-педагогічних, логопедичних, методичних джерел та нормативно-правового забезпечення інклюзивної освіти визначено сукупність базових понять, що формують науковий тезаурус дослідження. Обґрунтовано сутність поняття <i>«підготовка майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі»</i> як цілеспрямованого, системного та багатовимірного процесу професійного становлення майбутнього фахівця. Уточнено зміст поняття <i>«професійна готовність майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі»</i>, яку визначено як інтегративне особистісно-професійне утворення, що охоплює систему професійних компетентностей, комунікативно-мовленнєвих умінь, професійно значущих якостей, ціннісних орієнтацій та практичного досвіду, необхідних для здійснення ефективно-корекційно-розвиткової діяльності в умовах інклюзивної освіти. Встановлено, що професійна готовність виступає результативним показником професійної підготовки майбутнього вчителя-логопеда. 2. Проаналізовано стан досліджуваної проблеми у вітчизняній та зарубіжній педагогічній теорії й практиці. Виявлено, що сучасні підходи до професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів характеризуються посиленням компетентнісної, практико-орієнтованої та інклюзивної спрямованості. Проведений порівняльний аналіз освітніх програм закордонних і вітчизняних закладів вищої освіти засвідчив спільну орієнтацію на міждисциплінарний характер професійної підготовки, інтеграцію теоретичного та практичного складників, упровадження сучасних цифрових і комунікативно-мовленнєвих технологій. Водночас встановлено недостатній рівень розробленості навчально-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі, зокрема щодо використання комунікативно орієнтованих, інтерактивних, театралізованих та цифрових технологій у процесі корекційно-розвиткової діяльності. Це актуалізує потребу в удосконаленні професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів відповідно до сучасних викликів інклюзивної освіти та розширення практико-орієнтованого складника їх професійного становлення. 3. Визначено структуру професійної готовності майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності

	<p>дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі, яка охоплює професійно-особистісний, емоційно-ціннісний, комунікативно-когнітивний та діяльнісно-поведінковий компоненти. Відповідно до визначених компонентів обґрунтовано критерії (теоретико-когнітивний, мотиваційно-ціннісний, комунікативно-мовленнєвий, діяльнісно-практичний), показники та рівні сформованості професійної готовності (високий, достатній, середній, низький). Встановлено, що визначені критерії та показники забезпечують комплексну діагностику рівня сформованості професійної готовності майбутніх вчителів-логопедів як результату професійної підготовки до здійснення корекційно-розвиткової діяльності в інклюзивному освітньому середовищі.</p> <p>4. Теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічні умови професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі, а саме: формування емоційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності в умовах інклюзії; інтеграція теоретичної та практичної підготовки; спрямованість змісту професійної підготовки на розвиток комунікативно-мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців; використання сучасних комунікативно-орієнтованих, інтерактивних та цифрових технологій навчання. Розроблено структурно-функціональну модель професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів, яка включає методологічно-цільовий, організаційно-змістовий та діагностико-результативний блоки й забезпечує цілісність процесу формування професійної готовності майбутніх фахівців до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі.</p> <p>5. Розроблено та впроваджено навчально-методичне забезпечення реалізації організаційно-педагогічних умов професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів, зокрема варіативні освітні компоненти «Дитяча література та театралізована діяльність у практиці вчителя-логопеда» та «Інноваційні комунікативно-мовленнєві технології у логопедичній практиці», систему практико-орієнтованих завдань, тренінгів, майстер-класів, науково-дослідної та волонтерської діяльності. Результати педагогічного експерименту засвідчили позитивну динаміку рівнів сформованості професійної готовності здобувачів експериментальної групи за всіма визначеними критеріями, що підтвердило ефективність визначених організаційно-педагогічних умов, методичного забезпечення та структурно-функціональної моделі професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі.</p> <p>Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів порушеної проблеми. Перспективними напрямками подальших наукових пошуків є удосконалення практико-орієнтованої професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів в умовах інклюзивної освіти, розроблення методичного забезпечення використання технологій сенсорної інтеграції, театралізованої та ігрової діяльності у процесі формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку, а також дослідження можливостей створення адаптивного цифрового освітнього середовища для підтримки професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів.</p>
<p>Впровадження результатів дисертації (обов'язково) - впроваджено;</p>	<p>Результати дисертаційного дослідження Соха Наталії Володимирівни на тему «Підготовка майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі» впроваджено в освітній процес підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Запорізького національного університету.</p> <p>У межах упровадження було апробовано організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх вчителів-логопедів до формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку в</p>

	<p>інклюзивному освітньому середовищі, реалізовано структурно-функціональну модель підготовки, а також розроблено та впроваджено освітні компоненти «Дитяча література та театралізована діяльність у практиці вчителя-логопеда» та «Інноваційні комунікативно-мовленнєві технології у логопедичній практиці». Важливим результатом стало внесення змін до освітньо-професійної програми «Логопедія» шляхом включення дисципліни «Дитяча література та театралізована діяльність у практиці вчителя-логопеда» до циклу обов'язкових освітніх компонентів професійної підготовки здобувачів вищої освіти.</p> <p>Окремі результати дослідження впроваджено в освітній процес Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, Ізмаїльського державного гуманітарного університету, Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії та Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. Зокрема, використано теоретичні положення щодо сутності та структури комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку, авторські підходи до формування професійної готовності майбутніх вчителів-логопедів, методичні рекомендації щодо організації корекційно-розвиткової роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища, а також навчально-методичні матеріали для лекційних, практичних занять і самостійної роботи здобувачів вищої освіти.</p> <p>Упровадження результатів дослідження сприяло вдосконаленню змісту професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів, посиленню її практичної спрямованості та підвищенню готовності здобувачів вищої освіти до професійної діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища.</p>
Індекс УДК	378.093.5.011.3-051:376-056.264]:[373.2:81'233](043.5)
Зв'язок з науковими темами	0123U104202